

Σχέδιο μαθησιακών δραστηριοτήτων

Δημιουργήθηκε από την Κωνσταντίνα Τσαλίκη, Μουσικό Σχολείο Μυτιλήνης, Ελλάδα

Τίτλος: Ανταλλαγή γνώσεων και ζωής	Αντικείμενο/Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Ιστορία, Τεχνολογία
Grade Level(s): 12-13 ετών	Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Μαθησιακοί στόχοι:

Στο τέλος του μαθήματος οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

- υλοποιούν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης στον χώρο του σχολείου που προάγουν τη διασύνδεση με την τρίτη ηλικία σε ένα πλαίσιο ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ γενεών που συνδέει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον,
- αντιλαμβάνονται τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες των ηλικιωμένων και τη δυνατότητα της νέας γενιάς να συμβάλει στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους για επικοινωνία, ψυχαγωγία και κοινωνική συνδεσιμότητα μέσω της τεχνολογίας,
- αποκτούν εμπειρία και δεξιότητες στη μετάδοση γνώσεων και επικοινωνία με ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών,
- εκτιμούν τη σπουδαιότητα της εμπειρικής γνώσης των ατόμων της τρίτης ηλικίας στην ιστορία, τα έθιμα και τις παραδόσεις καθώς και τη σημασία της προφορικής διατήρησής τους.

Διδακτικές μέθοδοι:

Μάθηση μέσω σχεδίου εργασίας (Project based Learning), Βιωματική μέθοδος

Διδακτικές τεχνικές: Διάλογος, εργασία σε ομάδες, ερωτήσεις-απαντήσεις

Υλικά/ Πηγές/Χρήση τεχνολογίας: τετράδια, tablets, μέσα μαζικής μεταφοράς

Εισαγωγή

Βήμα 1: Ο/Η εκπαιδευτικός συζητά με τους/τις μαθητές/τριες σχετικά με τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα τρίτης ηλικίας και τη σημασία της αξιοποίησης της τεχνολογίας από ηλικιωμένους και ηλικιωμένες για κοινωνική δικτύωση, πρόσβαση στην πληροφορία, ψυχαγωγία κ.λπ. Επίσης, συζητείται η σημασία της προσφοράς γνώσεων και εμπειριών από τους ηλικιωμένους και τις ηλικιωμένες σε επόμενες γενιές. Τα ακόλουθα ερωτήματα θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη συζήτηση: Ποιες είναι οι δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν τα άτομα τρίτης ηλικίας (π.χ. ζητήματα υγείας, μοναξιά);

Ανταλλαγή γνώσεων και ζωής

Πώς αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους; Πού πηγαίνουν; Υπάρχουν κάποιοι φορείς που μπορούν να υποστηρίξουν τις ανάγκες τους για κοινωνικότητα – αλληλεπίδραση (π.χ. ΚΑΠΗ);

Τι μπορεί να δυσκολεύει τα ηλικιωμένα άτομα στην επικοινωνία με τους δικούς τους ανθρώπους;

Σε τι βαθμό εκτιμούμε ότι θα τους ήταν χρήσιμη η γνώση της τεχνολογίας για την επικοινωνία και τον ελεύθερο χρόνο τους (π.χ. να επικοινωνούν με τους δικούς τους ανθρώπους, να αναζητούν πληροφορίες για χόμπι τους όπως συνταγές, μουσική κ.λπ., να έχουν άμεση πρόσβαση σε ειδήσεις/επικαιρότητα).

Οι μαθητές/τριες καλούνται να μοιραστούν βιωματικές εμπειρίες από τους δικούς τους παππούδες και γιαγιάδες και τη σχέση τους με την τεχνολογία και ειδικότερα αν και σε τι χρειάστηκε να τους υποστηρίξουν όσον αφορά το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εφαρμογές σε συσκευές κινητών τηλεφώνων, χρήση email, πλατφόρμες για δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ.

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες συζητούν σχετικά με τα στοιχεία εκείνα που διαθέτουν τα άτομα τρίτης ηλικίας και είναι σημαντικά για τις επόμενες γενιές. Ενθαρρύνονται σκέψεις και βιώματα από τη συμβολή των ηλικιωμένων στη νέα γενιά, α) σε συναισθηματικό επίπεδο (όπως στοργή και αγάπη ή/και η μνήμη/ανάμνησή τους ως πρότυπα αντοχής και δύναμης σε δύσκολες συνθήκες/εποχές) και β) σε γνώσεις με βάση την εμπειρία τους (ιστορία, παραδόσεις, έθιμα καθώς και συνήθειες/ψυχαγωγία στο παρελθόν, επαγγέλματα που δεν υπάρχουν στη σύγχρονη εποχή κ.λπ.).

Η συζήτηση μπορεί να διευρυνθεί σε συνεντεύξεις με άτομα τρίτης ηλικίας με τα οποία οι ίδιοι/ες οι μαθητές/τριες συνδέονται (π.χ. γιαγιάδες και παππούδες ή/και άλλους/ες συγγενείς ή γνωστούς/ές). Για τον σκοπό αυτό προετοιμάζουν το περιεχόμενο της συνέντευξης και ορίζουν πώς θα υλοποιηθεί. Αρχικά, συμφωνούν στον τρόπο με τον οποίο θα καταγράφονται οι απαντήσεις (π.χ. μπλοκ σημειώσεων, ηχογράφηση) και τον τρόπο που θα επεξεργαστούν τα δεδομένα που θα συλλέξουν, όπως καταγραφή σε ένα κοινό συνεργατικό έγγραφο και αποδελτίωση των απαντήσεων, με βάση κατηγορίες που θα ορίσουν (π.χ. υπάρχουσες γνώσεις τεχνολογίας και τομείς που θέλουν να εξελίξουν, γνώσεις, μνήμες, βιωματικές εμπειρίες που θα ήθελαν να μοιραστούν με τη νέα γενιά). Οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν να κάνουν ατομικά ή σε ομάδες συνεντεύξεις με δικούς τους γνωστούς και συγγενείς και να παρουσιάσουν στην τάξη τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων.

Βήμα 2: Αφού συλλεχθούν τα παραπάνω στοιχεία και παρουσιαστούν στην τάξη, οι μαθητές/τριες συζητούν και προβληματίζονται πώς θα μπορούσαν να οργανώσουν κάποιες επισκέψεις σε χώρους που οι ηλικιωμένοι περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους (π.χ. ΚΑΠΗ της περιοχής τους) ώστε να ανταλλάξουν γνώσεις με άτομα τρίτης ηλικίας. Συζητείται ποιον φορέα θα μπορούσαν να επισκεφθούν για να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες από τα ίδια τα άτομα που αξιοποιούν τις παροχές του φορέα (ηλικιωμένοι/ες), ώστε να προετοιμάσουν το

Ανταλλαγή γνώσεων και ζωής

ακριβές περιεχόμενο της υποστηρικτικής δράσης, αλλά και να διερευνήσουν τι θα ήθελαν εκείνοι και εκείνες να μάθουν από τους/τις ηλικιωμένους/ες. Ειδικότερα, οι μαθητές/τριες αποφασίζουν συνεργατικά για τον τρόπο, τον τόπο, τις ημέρες, τις ώρες που είναι εφικτή η δυνατότητα παροχής μιας υποστηρικτικής δράσης από τους ίδιους και τις ίδιες προς άτομα τρίτης ηλικίας για την εκμάθηση νέων τεχνολογιών/χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, κινητών κ.λπ., σύμφωνα με τις δυνατότητες των μαθητών/τριών, και ταυτόχρονα τις ανάγκες και επιθυμίες των ηλικιωμένων. Στη συνέχεια, οργανώνουν τους άξονες συζήτησης της πρώτης διερευνητικής επίσκεψης (γνωριμία, συζήτηση) που αφορά σε ζητήματα σχετικά με: την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ηλικιωμένων, την επικοινωνία με την οικογένειά τους, τον βαθμό και τον τρόπο που χειρίζονται την τεχνολογία, τι θα ήθελαν περισσότερο να μάθουν ή και να εξελίξουν (π.χ. αναζήτηση ειδήσεων/πληροφοριών, συνταγές, μουσική, επικοινωνία/κοινωνική δικτύωση, χρήση e-mail, online πρόσβαση σε παροχές δημοσίων υπηρεσιών). Αντίστοιχα, οι μαθητές και οι μαθήτριες προετοιμάζουν ερωτήματα προς τους/τις ηλικιωμένους/ες σχετικά με τις δικές τους μνήμες και εμπειρίες για ιστορικά γεγονότα, έθιμα και παραδόσεις που γνωρίζουν από τον τόπο καταγωγής τους.

Στη συνέχεια μαθητές/τριες σε μικρές ομάδες αναλαμβάνουν ειδικότερα πρακτικά και οργανωτικά ζητήματα πριν την πρώτη επίσκεψη στον φορέα, όπως η επικοινωνία με τον φορέα για τον σκοπό της επίσκεψης, ο τρόπος/οργάνωση μεταφοράς, ο ορισμός προσώπου ή προσώπων επικοινωνίας-διασύνδεσης, η δημιουργία ενημερωτικού έντυπου/επιστολής με το περιεχόμενο της επίσκεψης κ.λπ.

Στην πρώτη επίσκεψη οι μαθητές/τριες ξεναγούνται στον χώρο του φορέα και ενημερώνονται για τη λειτουργία, τις δράσεις του κ.λπ. Οι μαθητές/τριες συζητούν με τα άτομα τρίτης ηλικίας σχετικά με τον τρόπο που χειρίζονται την τεχνολογία και τι θα ήθελαν να μάθουν σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας και πώς να εξελίξουν υπάρχουσες γνώσεις. Επιπλέον, ζητούν από τους/τις ηλικιωμένους/ες να μοιραστούν μαζί τους ιστορίες και μνήμες από τους τόπους καταγωγής τους σχετικά με έθιμα και παραδόσεις, τα καταγράφουν και διερευνούν τη δυνατότητα να επισκεφτούν το σχολείο τους για σχετική παρουσίαση ή/και αναβίωση/υλοποίηση ενός εθίμου/παραδόσης.

Επιστρέφοντας στην τάξη, οι μαθητές/τριες σε μικρές ομάδες αναλαμβάνουν, συζητούν και προετοιμάζουν το υλικό, το περιεχόμενο και τη διαδικασία υλοποίησης της υποστηρικτικής δράσης σε ζητήματα τεχνολογίας που θα προσφέρουν σε επόμενη επίσκεψη. Ειδικότερα, συναποφασίζουν ποιες ομάδες μαθητών/τριών θα αναλάβουν την υλοποίηση «μαθημάτων» εξοικείωσης σε θέματα τεχνολογίας, όπως κοινωνική δικτύωση, αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, αναζήτηση μουσικής και βίντεο σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους, αξιοποίηση εφαρμογών στο κινητό, ρυθμίσεις κ.λπ. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες επικοινωνούν με τον φορέα για τη συνέχεια της δράσης και ορίζουν τις

Ανταλλαγή γνώσεων και ζωής

λεπτομέρειες για την υλοποίηση της υποστηρικτικής δράσης (πότε, διάρκεια, πόσα άτομα θα συμμετάσχουν, εξοπλισμό που θα χρειαστούν κ.λπ.).

Επιπλέον, άλλες ομάδες μαθητών/τριών αναλαμβάνουν τη διοργάνωση και τις λεπτομέρειες επίσκεψης των ηλικιωμένων στο σχολείο, όπως πότε (π.χ. εθνική επέτειο για ένα ιστορικό γεγονός που θα ήθελαν να μοιραστούν ή την περίοδο που είθισται να ακολουθείται το έθιμο/παραδόση που θα επιθυμούσαν να παρουσιάσουν), σε ποιους χώρους θα υλοποιηθεί, ποια τμήματα θα συμμετάσχουν, προμήθεια πιθανών υλικών που θα χρειαστούν για υλοποίηση δράσης εθίμων και παραδόσεων κ.λπ.).

Βήμα 3: Οι μαθητές/τριες υλοποιούν επίσκεψη στον φορέα-ΚΑΠΗ, προκειμένου να προσφέρουν «μαθήματα» τεχνολογίας στους/στις ηλικιωμένους/ες με βάση τις ανάγκες και τα ζητούμενα που προέκυψαν και περιεγράφηκαν στα προηγούμενα στάδια της διαδικασίας. Σε επόμενη ημερομηνία που θα οριστεί, οι ηλικιωμένοι/ες επισκέπτονται το σχολείο και υλοποιούν στην αίθουσα εκδηλώσεων) σύντομες αφηγήσεις για ιστορικά γεγονότα ή έθιμα και παραδόσεις (προέλευση, συμβολισμοί, εξέλιξη στον χρόνο). Εφόσον είναι εφικτό, υλοποιούν εργαστήρια με έθιμα και παραδόσεις του τόπου τους (όπως αποκριάτικα έθιμα, φαναράκια στον ουρανό κ.λπ.). Στις δραστηριότητες της δράσης μπορούν να προσκληθούν και να συμμετάσχουν οι συγγενείς, γιαγιάδες και παππούδες των ίδιων των μαθητών/τριών.

Βήμα 4: Οι μαθητές/τριες δημιουργούν ένα δελτίο τύπου που περιλαμβάνει όλη τη διοργάνωση, τις επισκέψεις, το περιεχόμενο και τη σημασία υλοποίησης δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν την επικοινωνία και συνεργασία των νέων με την τρίτη ηλικία. Το δελτίο τύπου αποστέλλεται σε φορείς της τοπικής κοινότητας (π.χ. δήμο, ΚΑΠΗ, τοπικές εφημερίδες, ιστοσελίδες) αλλά και σε άλλους φορείς σε εθνικό επίπεδο (π.χ. εταιρείες και συλλόγους που προάγουν τα δικαιώματα της τρίτης ηλικίας, εταιρείες που συνδέονται με ιατρικά ζητήματα της τρίτης ηλικίας και φορείς της εκπαίδευσης όπως σχολεία, πανεπιστήμια).

Επιπλέον, οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν να δημιουργήσουν ένα ψηφιακό λεύκωμα/βιβλίο από την ανταλλαγή επισκέψεων, το οποίο θα περιλαμβάνει κείμενα και εικόνες από τη συνεργασία των μαθητών/τριών με τους/τις ηλικιωμένους/ες που θα λάβουν μέρος. Η ψηφιακή αυτή έκδοση θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου και θα σταλεί σε όλους/ες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες της δράσης.

Ολοκληρώνοντας τη δραστηριότητα: Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται για τις επιμέρους φάσεις της δράσης αλλά και συνολικά. Συζητούν σχετικά με την πρώτη τους συνεργασία/επίσκεψη στον φορέα (ΚΑΠΗ), τις αρχικές τους σκέψεις, συναισθήματα και προσδοκίες. Συνεχίζουν με την εμπειρία που αποκόμισαν στη διάρκεια της δράσης, τι παρατήρησαν, τι αποκόμισαν και τι τους έκανε εντύπωση. Αντίστοιχα, συζητούν για την επίσκεψη των ηλικιωμένων στο σχολείο τους και τη

Ανταλλαγή γνώσεων και ζωής

σημασία της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ των δύο γενεών. Σκέφτονται και αναστοχάζονται αν θα άλλαζαν κάτι στον σχεδιασμό τους, τι θα πρόσθεταν, τι απόλαυσαν περισσότερο και αν προκύπτουν κάποιοι ατομικοί ή/και συλλογικοί (ως τάξη) στόχοι για το μέλλον. Η συζήτηση ολοκληρώνεται με συμπεράσματα σχετικά με τις ευκαιρίες και δυνατότητες επικοινωνίας μεταξύ των γενεών, τις πιθανές κοινωνικές ανάγκες που καλύπτονται, τα συναισθήματα που αναδύονται από ανάλογες συνεργασίες και τις προοπτικές, σε ένα πλαίσιο αλληλοπροσφοράς από όλους/ες τους/τις εμπλεκόμενους/ες .

Τέλος, οι μαθητές/τριες στέλνουν στους/στις ηλικιωμένους/ες επιστολή για τον τρόπο που βίωσαν τη συνεργασία τους, όσα έμαθαν, όσα ένωσαν, για την ουσιαστική σημασία αυτής της συνεργασίας μεταξύ δύο γενεών και τους/τις προσκαλούν να τους στείλουν τις δικές τους σκέψεις από τις δραστηριότητες που έκαναν από κοινού στο πλαίσιο της δράσης.